

Pozycja zawodowa i społeczna pielęgniarek, położnych w opinii przedstawicieli tych zawodów

Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych na przełomie czerwca i lipca 2009r. przeprowadziło badanie, którego celem było poznanie opinii pielęgniarek, położnych na temat swojej pozycji zarówno zawodowej jak i społecznej a także zidentyfikowania czynników, które mają wpływ na jej umocnienie. W badaniu wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego polegającą na zebraniu opinii czynnych zawodowo pielęgniarek i położnych. Jako narzędzie wykorzystano autorską ankietę zawierającą 17 pytań, która składała się z dwóch części: pierwsza zawierająca pytania dotyczące pozycji w środowisku zawodów medycznych, druga - pytania na temat pozycji społecznej. Grupę badawczą stanowiły osoby wykonujące zawód pielęgniarki lub położnej zatrudnione w placówkach związanych z ochroną zdrowia na terenie całego kraju.

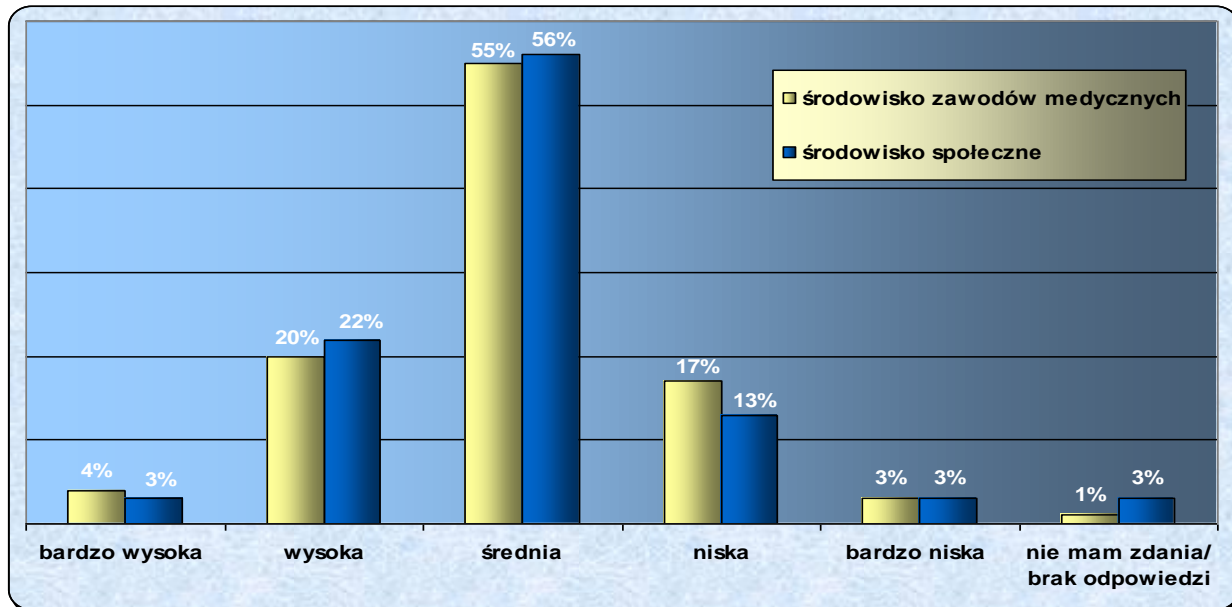
Ankietę wypełniło 2.890 osób w tym 2.594 kobiety i 63 mężczyzn (233 osoby nie określiły płci). Spośród badanych 2.079 osób wykonuje zawód pielęgniarki/pielęgniarsza a 424 osoby to położne/położni w tym 11 osób posiada prawo wykonywania obu zawodów (390 ankietowanych nie podało wykonywanego zawodu). Najwięcej osób tj.: 1.239, deklarowało swój wiek w przedziale 41 - 50 lat, mniejszą grupę (945) stanowiły osoby w wieku 31- 40, natomiast najmniej respondentów odnotowano w przedziałach wiekowych, 20 - 30 lat (198 ankietowanych) oraz powyżej 60 lat – 20 osób. Staż pracy większości ankietowanych wynosił 21 - 30 lat (1.129 osób) oraz powyżej 30 lat pracy (337 osób), najmniej ankietowanych przepracowało 5 lat (94 osoby) i 6 - 10 lat (175 osób).

Ocena pozycji w środowisku zawodów medycznych i społecznym

Pielęgniarki i położne oceniają swoją pozycję w obu środowiskach na poziomie średnim (55%-56% ankietowanych), około 20% respondentów twierdzi, że wykonywany

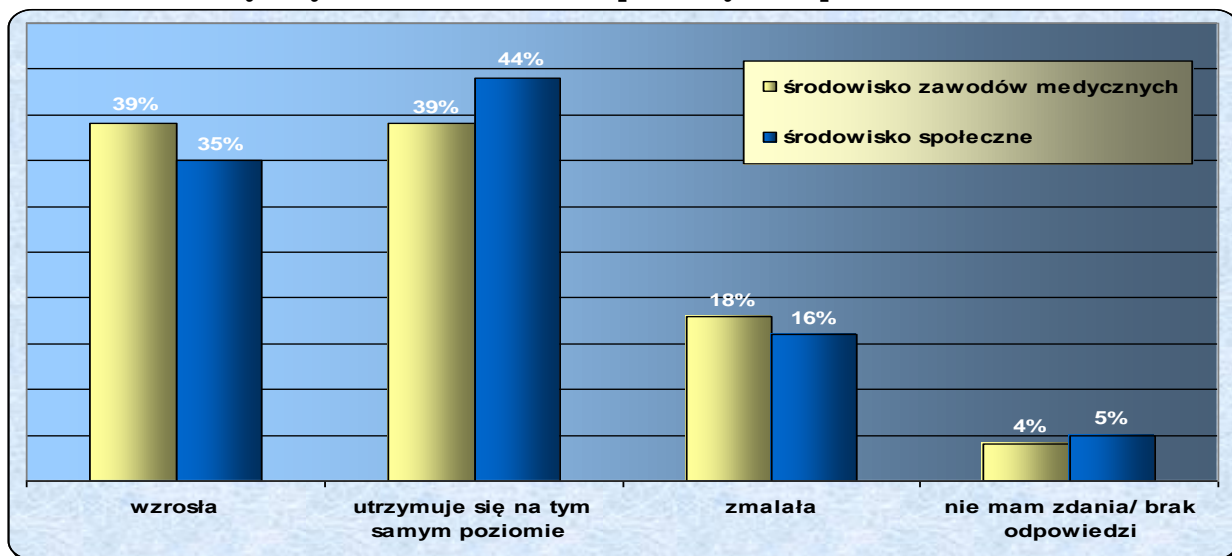
przez nich zawód zajmuje wysoką pozycję w hierarchii zawodów medycznych, natomiast 13%-17% uważa, że pozycja ta jest niska – wykres nr 1.

Wykres nr 1: Ocena pozycji zawodów pielęgniarstwa, położnej w środowisku zawodów medycznych i środowisku społecznym

Porównując obecną ocenę statusu z tą sprzed 10 lat, 39%-44% osób utrzymuje ją na tym samym poziomie, natomiast 35%-39% badanych twierdzi, że ich pozycja wzrosła, tylko 16%-18% zauważa spadek pozycji swojego zawodu – wykres nr 2.

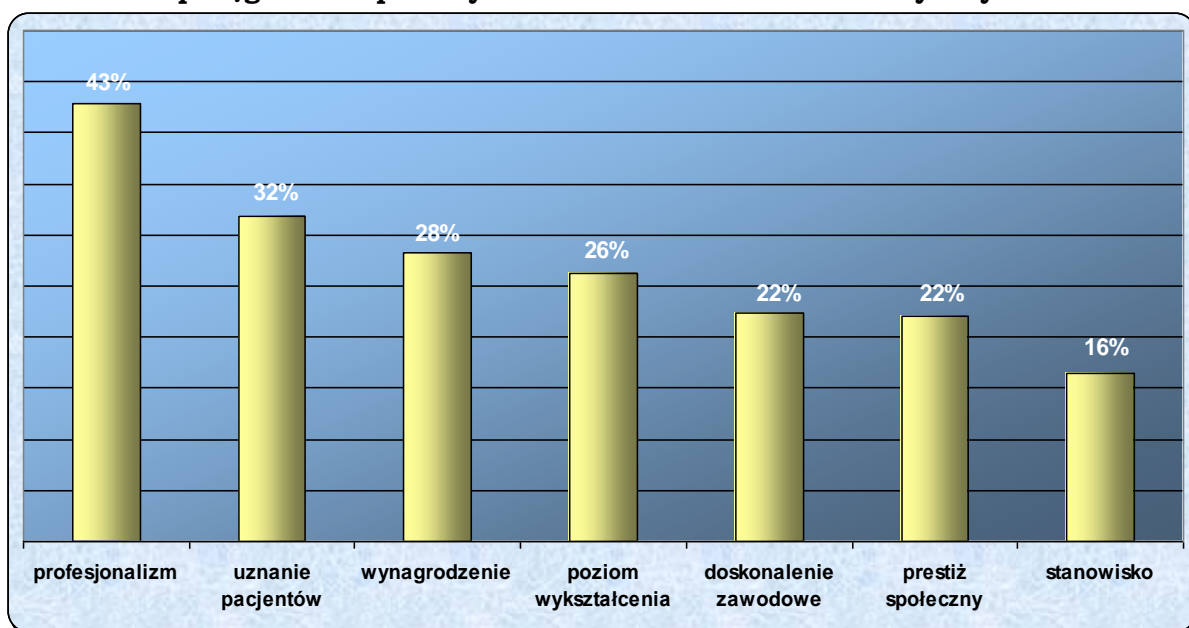
Wykres nr 2: Ocena pozycji zawodów pielęgniarstwa, położnej w środowisku zawodów medycznych oraz środowisku społecznym na przestrzeni 10 lat

Czynniki wpływające na pozycję pielęgniarek i położnych w środowisku zawodów medycznych i środowisku społecznym

Do najwyższej ocenianych czynników wpływających na pozycję zawodową, pielęgniarki i położne zaliczyły: profesjonalizm (43% wskazań), uznanie pacjentów (32% wskazań), wynagrodzenie (28% wskazań), poziom wykształcenia (26% wskazań) – wykres nr 3. Biorąc pod uwagę wykształcenie respondentów wszystkie trzy grupy tj. absolwenci szkół średnich, licencjaci i magistrowie ocenili, że najsilniej wpływa na ich pozycję profesjonalizm. Jednakże osoby z tytułem magistra uważają, że następnym ważnym czynnikiem jest poziom wykształcenia, natomiast absolwenci studiów licencjackich wykształcenie usytuowali na trzecim miejscu. Ciekawa okazała się również analiza wyników w podziale na staż pracy. Zdaniem osób pracujących poniżej 10 lat, prestiż społeczny zajmuje trzecie miejsce w rankingu czynników najsilniej wpływających na ich pozycję zawodową.

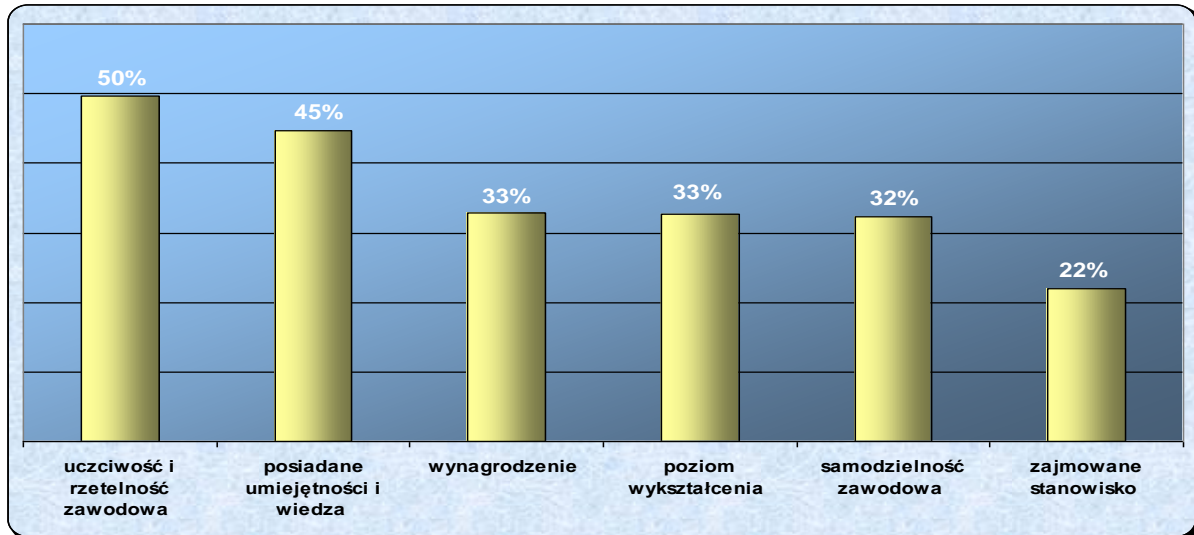
Wykres nr 3: Najczęściej wskazywane czynniki wpływające na pozycję zawodową pielęgniarek i położnych w środowisku zawodów medycznych

Czynniki, które najsilniej wzmacniają pozycję pielęgniarek i położnych w środowisku społecznym to: uczciwość i rzetelność zawodowa (50% wskazań), posiadanie umiejętności i wiedza (45% wskazań), wynagrodzenie i poziom wykształcenia (33% wskazań) – wykres nr 4. Respondenci do 40 roku życia oraz osoby legitymujące się

tytułem magistra stawiają jednak ponad swoje zarobki – poziom wykształcenia i samodzielność zawodową.

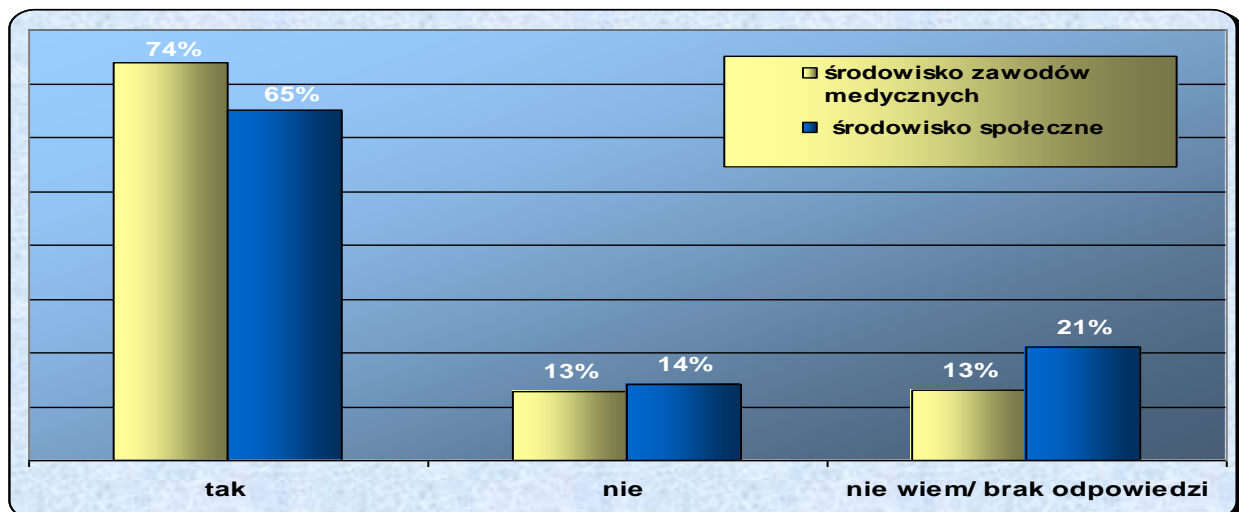
Wykres nr 4: Najczęściej wskazywane czynniki, które wzmacniają pozycję pielęgniarek i położnych w środowisku społecznym

Działalność gospodarcza w ramach indywidualnej lub grupowej praktyki

Zapisy w obowiązujących aktach prawnych dotyczących tych zawodów pozwalają na wykonywanie indywidualnej lub grupowej praktyki przez pielęgniarce i położne. Zawiązana z tym niezależność i suwerenność implikuje w istotnym stopniu prestiż zawodowy i społeczny. Potwierdza to ponad połowa respondentów, która pozytywnie ocenia wpływ prowadzenia w/w działalności gospodarczej na podwyższenie pozycji w obu środowiskach – wykres nr 5.

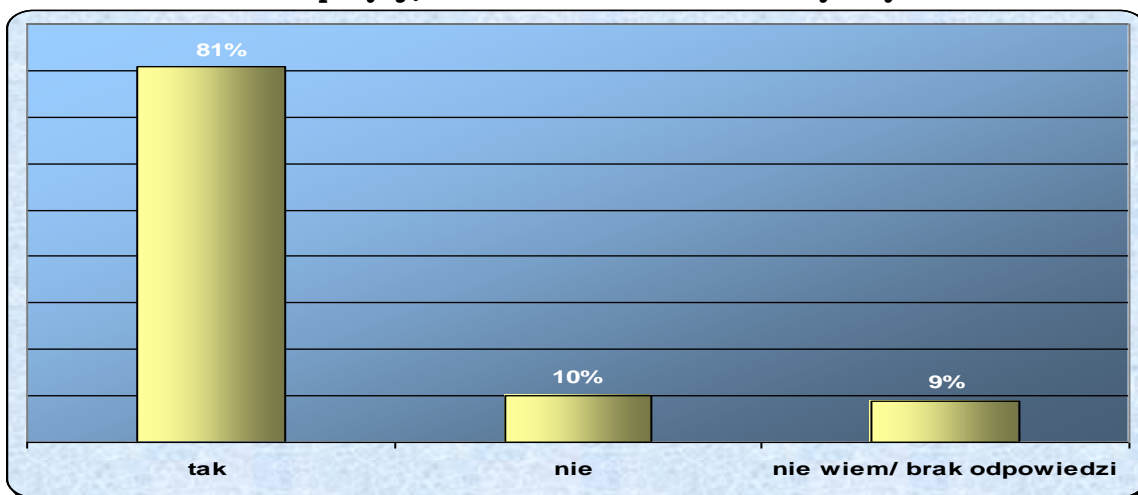
Wykres nr 5: Wpływ wykonywania zadań w ramach praktyki indywidualnej lub grupowej na pozycję pielęgniarek, położnych w środowisku zawodowym i społecznym

Samodzielne wykonywanie świadczeń

Samodzielne udzielanie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych oraz rehabilitacyjnych zostało uznane przez 81% badanych za **kluczowy element wzmacniający pozycję pielęgniarek i położnych w środowisku zawodów medycznych** – wykres nr 6.

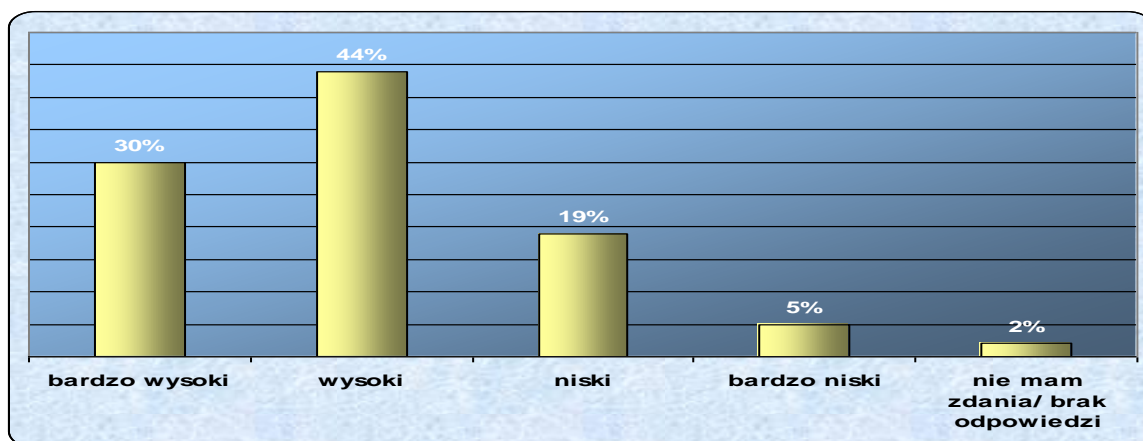
Wykres nr 6: Wpływ samodzielnego wykonywania świadczeń przez pielęgniarki, położne na ich pozycję w środowisku zawodów medycznych

Kształcenie podyplomowe

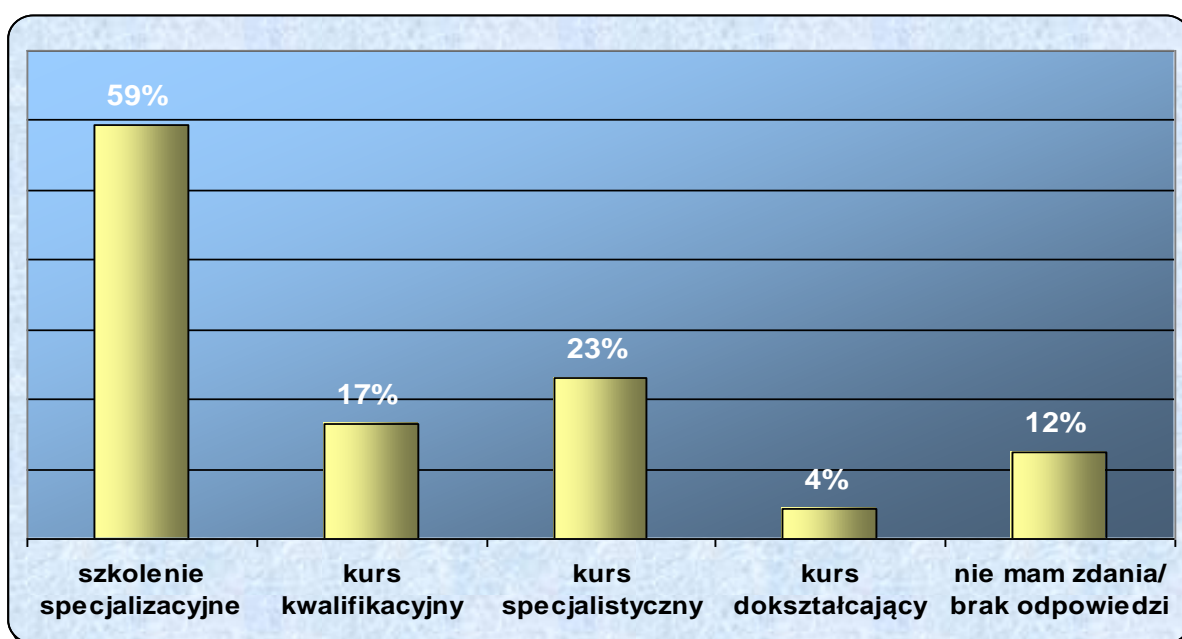
Wysokie kwalifikacje zazwyczaj kojarzą się nam z dużym prestiżem zawodowym. Zdanie to podziela **74% respondentów, którzy podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez kształcenie podyplomowe w bardzo wysokim (30% osób) lub wysokim (44% osób) stopniu uznają za czynnik wzmacniający pozycję pielęgniarek i położnych**. Jedyne niewielki procent ankietowanych osób twierdzi, że kształcenie podyplomowe ma bardzo niski (5%) lub niski (19%) wpływ na status zawodowy – wykres nr 7.

Wykres nr 7: Wpływ kształcenia podyplomowego na wzmocnienie pozycji zawodowej

Wśród dostępnych rodzajów kształcenia podyplomowego dla pielęgniarek i położnych, najbardziej cenione jest **szkolenie specjalizacyjne**, które według **59% ankietowanych najsilniej wzmacnia ich pozycję zawodową**. Dwuletnia nauka zakończona pomyślnie zdaniem egzaminem państwowym upoważnia do posługiwania się tytułem specjalisty w określonej dziedzinie pielęgniarstwa, co podnosi rangę tych osób w środowisku zawodów medycznych – wykres nr 8.

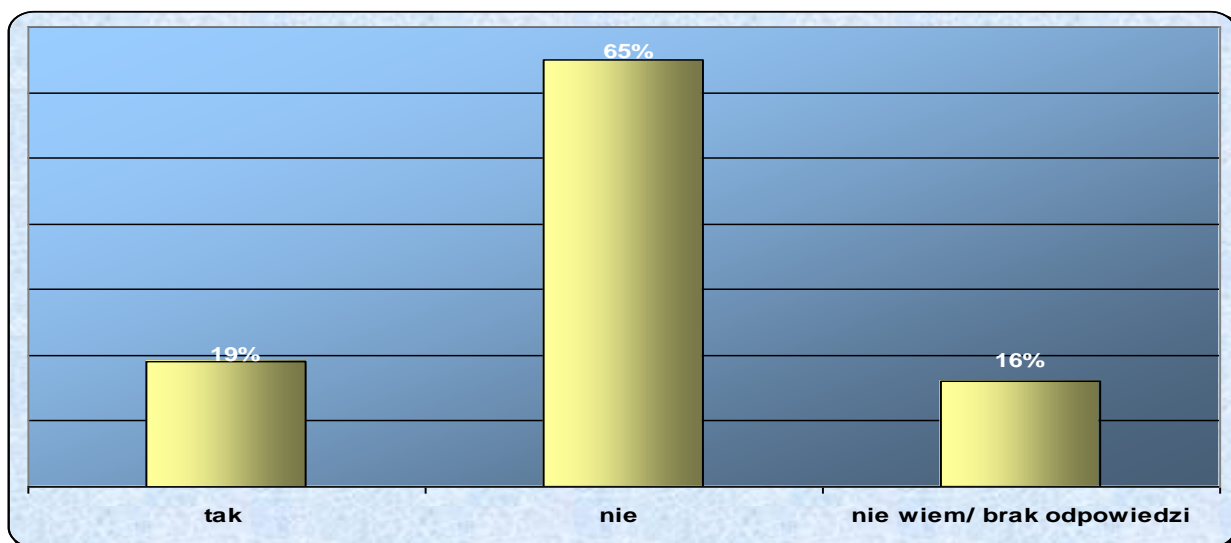
Wykres nr 8: Rodzaj kształcenia podyplomowego najsilniej wzmacniający pozycje pielęgniarek i położnych w środowisku zawodów medycznych

Wizerunek medialny

We współczesnym świecie media są obecne w każdej sferze życia i mają istotny wpływ na poglądy i oceny społeczeństwa. W związku z tym kreowany przez media wizerunek pielęgniarek i położnych może znacząco wpływać na ocenę ich statusu społecznego. Zawody pielęgniarstwa i położnictwa należą do grupy zawodów zaufania publicznego stąd wysokie oczekiwanie, co do uczciwości i ich postawy moralnej. Według 65% ankietowanych przekaz mediów nie wpływa pozytywnie na wzmocnienie pozycji społecznej ze względu na upublicznianie spektakularnych negatywnych zjawisk występujących w ochronie zdrowia – wykres nr 9.

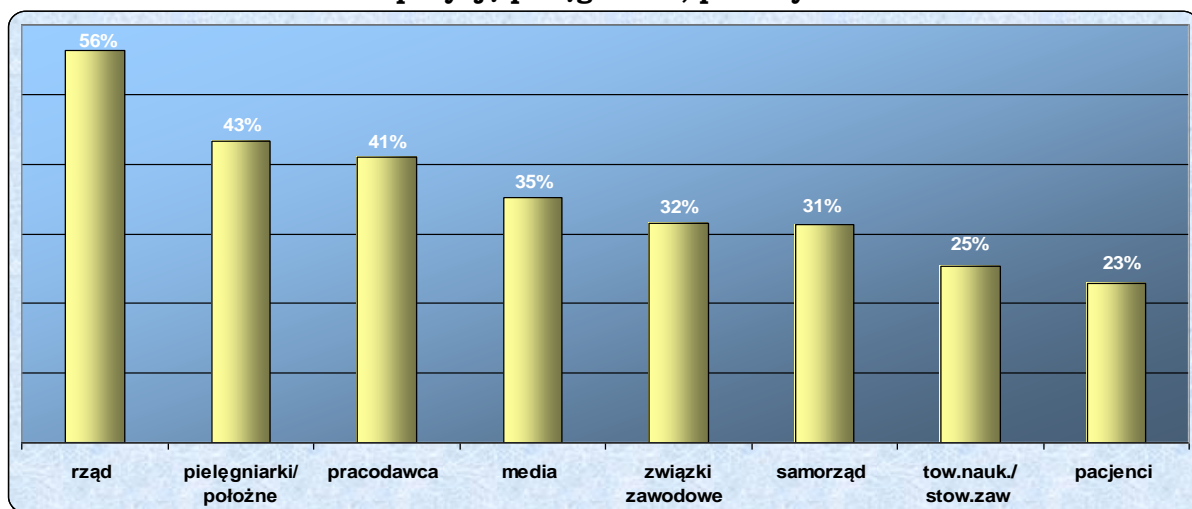
Wykres nr 9: Ocena kreowanego przez media wizerunku pielęgniarki i położnej na wzmocnienie pozycji w środowisku społecznym

Instytucje i jednostki wpływające na pozycję pielęgniarek i położnych

Respondenci poproszeni o wskazanie jednostek bądź instytucji, które powinny zadbać o pozycję pielęgniarek i położnych najczęściej wymieniali rząd (56% wskazań), własne środowisko (43% wskazań), pracodawcę (41% wskazań), media (35% wskazań) – wykres nr 10. Pozytywnym wydaje się fakt, że pielęgniarki i położne nie obwiniają jedynie podmiotów zewnętrznych za niezadowalający prestiż, ale także szukają jego źródeł w działalności własnego środowiska.

Wykres nr 10: Najczęściej wskazywane instytucje/jednostki, które powinny zadbać o pozycję pielęgniarek, położnych

Wnioski

- Pielęgniarki i położne oceniają swoją pozycję w środowisku zawodów medycznych jak i w środowisku społecznym na poziomie średnim. Jest to wyraźny sygnał, że pozycja nie jest taka, jaką chciałyby zajmować i w tej sferze jest jeszcze dużo do zrobienia.
- W porównaniu z sytuacją sprzed 10 lat, obecny status utrzymuje się raczej na tym samym poziomie, chociaż wiele osób zauważa stały wzrost, co dowodzi, że pielęgniarki i położne zaczynają czuć się doceniane przez środowisko zawodowe i społeczne.
- Czynnikiem, które najsilniej wpływają na pozycję zawodową pielęgniarek, położnych jest **uznanie pacjentów oraz profesjonalizm, na który składa się samodzielność zawodowa, umiejętności i wykształcenie - w tym podyplomowe**. Natomiast na pozycję społeczną najsilniej wpływa uczciwość i rzetelność zawodowa oraz posiadane umiejętności.
- Na wzmocnienie pozycji zawodowej pielęgniarek i położnych wpływa także samodzielne wykonywanie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz zmiana w systemie kształcenia (licencjat, studia magisterskie) i ustawiczne podnoszenie kwalifikacji. Wysoko oceniona została również indywidualna lub grupowa praktyka pielęgniarska, która prowadzona przez przedstawicieli tych zawodów daje im pozycję przedsiębiorców uznawanych na rynku pracy.